

הכהונה, מופיע הביטוי "כְּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה" שבע פעמים – ועוד שבע בפרק מ.

התורה מפנה אפוא את תשומת לבנו לזיקה שבין בריאת העולם ובניית המשכן. עכשיו אנו מבינים מה המשכן ייצג: הוא היה מיקרוקוסמוס, יקום בזעיר אנפין, שנבנה באותם "חוכמה" ודיוק שהעולם נברא בהם; מרחב של סדר אל מול תוהו הישימון חסר-הצורה, המאיים-תמיד, שבלב האדם. המשכן היה תזכורת מוחשית לשכינתו של אלוהים בקרב המחנה – שהיא בפני עצמה מטפורה לשכינתו בעולם כולו.

רעיון גדול והרה גורל מתעצב פה. בני ישראל, שהצטיירו לאורך רוב ספר שמות כממורמרים וככפויי טובה, קיבלו לאחר חטא העגל הזדמנות להוכיח שניתן לגאול אותם; שהם מסוגלים למעשים גדולים. הם קפצו על ההזדמנות הזאת. הם הוכיחו שהם יכולים להיות יצירתיים. בנדיבות לב ובכישרון כפיים בנו עולם מיניאטורי. במעשה סמלי זה הוכיחו שהם מסוגלים להיות, כניסוחם הקולע של חז"ל, "שותפים במעשה בראשית".

בזאת נסללה הדרך להשבת עוז רוחם של בני ישראל ולשיקום תפיסתם העצמית כאומת הברית. אנו היהודים איננו מאמינים שאנו מוכתמים לעד בחטא קדמון, ושאיננו מסוגלים לגדולה מוסרית. להפך: עצם העובדה שנבראנו בצלם אלוהים פירושה שאנו, בני האדם, לבדנו מכל היצורים החיים, ניחנו ביכולת ליצור. כשהישגם היצירתי הראשון של בני ישראל הגיע להבשלתו, משה בירך אותם, ואמר, על פי חז"ל, "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם".¹ גדולתנו הפוטנציאלית טמונה

ביכולת שלנו ליצור מבנים, מערכות יחסים וחיים הנעשים בית לשכינה.

כברכו את בני ישראל וכשכחו את הישגם הראה להם משה את הדרך למעלה. הוא לימד אותם מה בידם להיות. זוהי חוויה שבכוחה להיות מְשַׁנְת־חיים. אשתף אתכם בדוגמה שחוויתי, מקרה בן זמננו.

סמוך לאחר מתקפת 11 בספטמבר 2001 קיבלתי מכתב מאישה לונדונית שאת שמה לא זיהיתי תחילה. היא כתבה לי שבבוקר המתקפה על מרכז הסחר העולמי הרצייתי על דרכים להעלאת קרנו של מקצוע ההוראה, והיא קראה על כך בעיתון. הדבר גרם לה לכתוב אליי ולהזכיר לי פגישה שהייתה לנו שמונה שנים קודם לכן.

אז, ב־1993, היא הייתה מנהלת של בית ספר מקרטע. היא שמעה כמה מתוכניות הרדיו שלי, חשה קרבה לדברים שאמרתי, וחשבה שאולי תהיה לי תשובה לבעיה שהטרידה אותה. הזמנתי אותה לבוא עם שניים מסגניה לביתנו. היא סיפרה לי שהמורל בבית הספר, בקרב המורים, התלמידים וההורים כאחד, ירוד מאי פעם. הורים העבירו ממנו את ילדיהם. מספר התלמידים הנרשמים ירד מ־1,000 ל־500. תוצאות הבחינות היו גרועות: רק 8 אחוזים מהתלמידים השיגו ציונים גבוהים. ברור היה שאם לא ייעשה שינוי דרמטי, יהיה צורך לסגור את בית הספר.

דיברנו כשעה על נושאים כלליים – בית הספר כקהילה, הדרך ליצור אתוס וכן הלאה – עד שהבנתי לפתע ששיחתנו דומה לרכבת שעלתה על הפסים הלא נכונים. המנהלת מתמודדת